

ÁLLAM- JOGELMÉLET

ZÁRÓVIZSGA TÉTELSOR

1. Bevezetés. A jogelméleti irányzatok fejlődésének főbb történeti csomópontjai.
2. A természetjog és a jogi pozitívizmus általános jellemzése. Hans Kelsen és Gustav Radbruch jogelmélete.
3. A szociológia jogelméletek. A szabadjogi irányzat és az amerikai jogi realizmus.
4. A jogrendszer felépítése. A jogrendszer horizontális tagozódása: jogág, jogterület, jogintézmény és jogi norma. A jogcsaládok.
5. A jogi norma fogalma. A jogszabályok érvényessége és hatálya.
6. A jogrendszer egységének biztosítása: a joghézag és a normakollízió problémája. H.L.A. Hart és Ronald Dworkin a joghézagokról.
7. A jogalkalmazás folyamata és szakaszai. A jogalkalmazás formalista és realista modellje. A jogértelmezés módszerei.
8. Jogosultságok, törvényes jogok, emberi jogok. Az emberi jogok megalapozása és tételes joggá válása.
9. Az állam szó eredete és jelentéstörténete. Az ókori görög állambölcselet. A középkor államelmélete (Szent Ágoston, Aquinói Szent Tamás, Pádovai Marsilius).
10. A reneszánsz politikai gondolkodása: realizmus és utópia. Az állam fogalma Machiavelli elméletében. Reneszánsz utópiák.
11. A szuverenitás klasszikus tana Jean Bodin elméletében. A szuverenitás fogalmának változásai. A társadalmi szerződés elméletei (Hobbes, Locke, Rousseau).
12. A hatalommegosztás klasszikus tana Montesquieu elméletében. A felvilágosodás korának államra vonatkozó tanai. A német racionalizmus állambölcselete.
13. A XIX–XX. század „uralkodó eszméinek” hatása az államra. A liberális állameszmény. John Stuart Mill elmélete. A XIX–XX. század „uralkodó eszméinek” hatása az államra. A konzervatív állameszme. Edmund Burke elmélete.
14. A XIX–XX. század „uralkodó eszméinek” hatása az államra. A szocialista-kommunista állameszmény. A szociáldemokrácia. A XIX–XX. század „uralkodó eszméinek” hatása az államra. A nemzetállam eszméje.

Tananyag:

1. Az előadások anyaga
2. *Bevezetés a jog és államtudományokba*. Szerk.: Szabó Miklós. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2006/2012.
3. *Államelmélet I*. Szerk.: Takács Péter. Szent István Társulat, Budapest, 2009.

Ajánlott irodalom:

1. Szabó Miklós (szerk.): *Fejezetek a jogbölcseleti gondolkodás történetéből* (Miskolc, Bíbor Kiadó, 2004)
2. Szigeti Péter – Takács Péter: *A jogállamiság jogelmélete* (Budapest, Napvilág Kiadó, 2004)